

Het Westen is in oorlog met zijn verleden dat wordt beoordeeld naar hedendaagse maatstaven

Door [Arie Graafland](#) - 18 maart 2025

Geplaatst in [Anachronism](#) - [Geschiedenis](#) - [Zelfhaat](#)

Trumps Presidentiële Order om een einde te maken aan de 'diversiteit, gelijkheid en inclusie' (DEI)-wetgeving is van een zeldzame helderheid. De Civil Rights Act van 1964 voorziet in gelijkheid voor alle Amerikaanse burgers, en die gelijkheid wordt ondermijnd door DEI, volgens Trumps order. Zowel de federale overheid als belangrijke maatschappelijke instituties, grote bedrijven, financiële instituties, de medische industrie en het hoger onderwijs hebben het laatste decennium een uiterst gevaarlijk idee omarmd van op gender en ras gebaseerde preferenties die de een voorrang verleent boven de ander, louter op basis van veronderstelde seksuele of raciale kenmerken. Individuele prestaties, werken om je doelen te bereiken, de klassieke Amerikaanse waarden, worden onder DEI ingeruild voor een eindeloze rij onduidelijke groepskwalificaties.

Een lange rij wetten tot stand gekomen onder de Democraten moet eraan geloven. Trump hoopt de private sector ervan te kunnen overtuigen dat ze deze DEI-politiek snel moeten opgeven. Ook universiteiten krijgen het zwaar, de federale financiering kan worden stopgezet. Columbia University in New York verliest nu al 400 miljoen dollar aan federale subsidies door het Gaza-protest waarbij Joodse studenten bedreigd worden. Wie verwacht had veel Trumpiaanse retoriek te lezen, komt bedrogen uit. Het is een helder stuk met een inhoud die we ook in Europa wel kunnen gebruiken.

De oorlog tegen het verleden

Waar gaat het om bij DEI? De Britse socioloog Frank Furedi schrijft in zijn boek *The War against the Past* dat de hele westerse beschaving de laatste decennia vanaf de jaren tachtig van de vorige eeuw

Het Westen is in oorlog met zijn verleden dat wordt beoordeeld naar hedendaagse maatstaven

onder druk is komen te staan en op dit moment veranderd is in een waar cultureel slagveld. Het is een oorlog zonder dat duidelijk is wie die oorlog begon en wie erbij betrokken is. Er is geen programma en ook geen politieke partij die hiervoor verantwoordelijk is. In feite is het een heterogene groep veelal afkomstig van de universiteit en uitgewaaid over de maatschappij.

Het is een culturele oorlog gericht tegen het verleden, schrijft Furedi. Alles wat fout was in de geschiedenis, van raciale tegenstellingen tot koloniale overheersing, wordt uitvergroot en van toepassing verklaard op het heden. Het kolonialisme achtervolgt ons tot de dag van vandaag. De activisten wissen het onderscheid tussen heden en verleden uit om zo hun doel te bereiken, ze voelen zich veruit superieur ten opzichte van het donkere 'racistische' verleden.

Geschiedenis wordt altijd herschreven, niets ligt voor eeuwig vast, maar we hebben nog nooit een periode gekend waarin historische gebeurtenissen zo destructief herschreven werden. Veel van de huidige vertegenwoordigers van deze verabsolutering van het eigen gelijk hebben hun hele identiteit opgehangen aan kolonialisme en slavenhandel. De paradox is dat aan de ene kant het verleden als steeds minder relevant wordt gezien en dat datzelfde verleden aan de andere kant een bijzonder negatieve invloed heeft op de huidige samenleving.

In het begin van zijn boek behandelt Furedi de vraag wat we precies verstaan onder 'het verleden'. Hij beschrijft hoe ideeën over het verleden door de eeuwen heen zijn veranderd. Hij laat zien hoe bij de Romeinen historische autoriteit van belang was voor het heden, en hoe dat in de moderne tijd is afgekald. Aan de hand van het voorbeeld van Ralph Waldo Emersons afkeer van traditie en, later, de Amerikaanse idealisering van de jeugdcultuur, beschrijft Furedi hoe lastig het werd om nog een collectieve identiteit met conventies uit het verleden op te bouwen. De erosie van autoriteit is een belangrijk thema in zijn boek. Bewustzijn van onze geschiedenis en tradities vormt het fundament voor ons sociale leven. Geschiedenis is een integraal onderdeel van het menselijk bewustzijn.

Verwongen beeld van de geschiedenis

Diversiteit, gelijkheid en inclusie (DEI) is een onderdeel van de cultuuroorlog tegen de ongelijkheid. DEI komt voort uit een verwongen opvatting over de westerse geschiedenis, waarin de enorme verworvenheden van wetenschap en humanisme geen plaats meer mogen hebben. Loop een rondje door het Rijksmuseum, lees de bordjes en zie wat een 'verschrikkelijke geschiedenis' we achter de rug hebben. Er is altijd wel wat te vinden over kolonialisme of slavenhandel.

Het British Museum is diep verontrust over zijn eigen collectie en geeft 'emotionele ondersteuning' aan zijn medewerkers. De directeur van het Pitt Rivers Museum in Oxford, Laura van Broekhoven, ziet haar museum als een 'Hall of Shame'. Het museum organiseerde 'Beyond the Binary', om haar solidariteit met de LGBT-gemeenschap duidelijk te maken. In Oxford moest het standbeeld van Cecil Rhodes, de stichter van de Britse kolonie Rhodesië, eraan geloven. Een aantal studenten verklaarde dat ze niet langs het standbeeld konden lopen zonder er diep door gekwetst en getraumatiseerd te worden. Hetzelfde gebeurde met een beeld van Robert E. Lee in Charlottesville; ook deze generaal van

Het Westen is in oorlog met zijn verleden dat wordt beoordeeld naar hedendaagse maatstaven

de zuidelijke staten in de Amerikaanse Burgeroorlog moest wijken voor hypergevoelige studenten.

De anachronistische doodzonde

'*Grievance archeology*', noemt Furedi het. De geschiedenis wordt anachronistisch herschreven aan de hand van het scenario van de huidige identiteitspolitiek. We doen net alsof historische figuren in onze tijd leven. Volgens Lucien Febvre, een van de oprichters van de Franse Annales-school, is dit ongeveer de ergste zonde die je kunt begaan als historicus. Zo hangt er naast de porseleinen Guanyin-figuur uit de Qing Dynastie in het British Museum een bordje met de opmerking dat 'transmensen altijd al bestaan hebben'.

Historische gebeurtenissen moeten verantwoording afleggen volgens de *huidige* normen. In Engeland krijgen schoolkinderen al vroeg les over '*white privilege*', geheel naar Amerikaans voorbeeld. De Britse National Education Union is van mening dat de lay-out van de klassen gevormd is door het kolonialisme, en snel gedekoloniseerd moet worden.

Ook in Nederland krijgen schoolklassen schuld bewust les over onze koloniale geschiedenis. Het Koninklijk Instituut voor de Tropen (KIT) in Amsterdam is veranderd in een schuldig landschap. De website opent al met een 'inclusieve en duurzame wereld'. Nederlandse departementen geven tonnen uit aan trainingen en bewustwordingscursussen, Defensie trekt jaarlijks 1,5 miljoen uit voor DEI.

In Amerika is de dekolonisatie gekte overigens virulenter dan in Europa. Dat gaat samen met '*presentist*' historisch onderzoek aan de universiteit, alles volgens de huidige politiek-activistische norm. Dit is geen louter academische '*methodestrijd*', mensen verliezen hun baan, worden voor rotte vis uitgemaakt, carrières worden vernietigd, sprekers op congressen worden afgezegd, en als ze wel komen, wordt hun het spreken onmogelijk gemaakt. Hoe kon het zo ver komen?

Moderniteit

Furedi wijt het ontstaan van de huidige gekte aan alom aanwezige ideeën over *moderniteit*. Moderniteit betekent ambivalentie ten opzichte van het belang van ons verleden. Hij schetst de moderne sensibiteit van begin twintigste eeuw als zich superieur voordoend ten opzichte van alles wat eraan voorafging. De progressieve bewegingen zijn altijd uit op het veranderen van de wereld. Alle modernistische bewegingen, van de New Liberals in Engeland tot de sociaal-democraten in Zweden, de Europese socialisten, de communisten en fascistten, allemaal hangen ze dat idee van vooruitgang aan, en nemen daarmee afstand van ons verleden, schrijft Furedi.

De voortdurende Nederlandse 'onderwijsvernieuwing' past naadloos in dit perspectief. De roep om rekenen en taal te herstellen op school wordt als ouderwets en niet van deze tijd afgeserveerd. Furedi ziet echter een belangrijk verschil tussen de genoemde progressieve stromingen die een andere wereld wilden en de huidige complete verwerping van onze geschiedenis, die alles uit het verleden als

Het Westen is in oorlog met zijn verleden dat wordt beoordeeld naar hedendaagse maatstaven

slecht ziet. Dat is een ideologie van het 'jaar nul', die Furedi ook constateert bij de EU. Hij citeert de Duitse historicus Christian Meier die van mening is dat de 'Europese federalistische ideologie' de Europese landen van hun nationale geschiedenis berooft. In de *Constitution of Europe* uit 2004 werd na lange discussies uiteindelijk afstand gedaan van de vormende waarden van het christendom in Europa.

Anachronisme als politiek wapen

Het anachronisme dat de kern van Furedi's boek uitmaakt, vinden we ook in de vergelijking van de verkiezing van Donald Trump met de jaren 1930 in Duitsland. Trumps verkiezingsoverwinning wordt vergeleken met de ondergang van de Weimar Republiek. Trump wordt afgeschilderd als de huidige fascistische leider. Timothy Snyder, hoogleraar aan Yale University, vergelijkt Trump in de *NYT* direct met Hitler, en hij is niet de enige in de academische en politieke wereld.

Er valt natuurlijk van alles te zeggen over Trump, maar door hem te vergelijken met een fascist uit de jaren '30 gebruik je een anachronisme als politiek wapen, schrijft Furedi terecht. Er zijn voorbeelden te over, Sergei Lavrov, de minister van buitenlandse zaken van Rusland, vindt dat de NAVO hetzelfde doet als Hitler. Anderen vergelijken Vladimir Poetin met Hitler. Het is een exploitatie van de oorlog voor eigen politiek gewin, schrijft Furedi.

Het boek van Furedi is een zeldzaam goed gedocumenteerd en uitvoerig onderzoek naar onze huidige cultuur en politiek. Voer voor sociologen en historici, zou je zeggen. Maar te vrezen valt dat links het boek zal negeren.

*Frank Furedi, **The War against the Past. Why the West Must Fight for Its history**, Polity Press 2024, 260 pp.*

***Frank Furedi** (1947) is emeritus-hoogleraar in de Sociologie aan de Universiteit van Kent. Hij schreef een groot aantal boeken over de culturele ontwikkeling in de westerse maatschappijen. Een aantal van zijn boeken is in het Nederlands vertaald.*

[Arie Graafland](#) is emeritus hoogleraar aan de TU Delft. Hij schrijft regelmatig voor Wynia's Week, vooral over non-fictie boeken.

***Wynia's Week** verschijnt drie keer per week, **156 keer per jaar**, met even onafhankelijke als broodnodige artikelen en columns, video's en podcasts. U maakt dat samen met de andere donateurs mogelijk. Doet u weer mee, **ook in het nieuwe jaar 2025? Kijk [HIER](#)**. Hartelijk dank!*